

ЗАВДАННЯ СУЧАСНОЇ ШКІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ

«Географія як шкільний предмет дає широкі можливості для формування компетентностей учнів, розвитку їхніх творчих здібностей оскільки має величезний світоглядний потенціал, формує в молоді комплексне уявлення про Землю, виховує любов до свого краю, вчить орієнтуватися в складних соціально-економічних процесах» [4, с. 17]. Крім того, «під час навчання географії має відбуватися поступовий перехід від побутового бачення учнем світу до географічного, а вчитель повинен докладати своїх зусиль для організації навчально-пізнавальної діяльності учнів, спрямованої на забезпечення такого переходу [5, с. 4].

Аналіз наукових досліджень присвячених проблемам географічної освіти дає підстави стверджувати, що актуальними залишаються питання опанування школярами системою наукових географічних понять, їх взаємозв'язку, орієнтації географічної освіти на компетентнісний підхід, обґрунтування умов розвивального навчання, налагодження співпраці вчителя географії та учнів [1-5]. Разом з тим, ґрунтовним напрямом для здійснення підготовки учня до використання засвоєних географічних знань, вмінь і способів діяльності в майбутньому житті є надання йому чіткості світосприймання, уявлення про сучасну картину світу, опанування географічним типом мислення, усвідомлення власних ціннісних орієнтацій, які дають змогу зрозуміти наукові основи сучасного життя. Тобто, виокремлюється завдання номер один: озброєння школярів предметними і ключовими компетентностями, підсилення практичної направленості навчання географії.

Вирішення поставленого завдання можливе за умови ознайомлення школярів з основними методами географічної науки, озброєння їх практичними вміннями (досліджувати, спостерігати, створювати власні проекти, сприймати образ місцевості тощо); формування системи знань учнів, розвитку умінь самостійно працювати з географічною інформацією; формування географічної компетентності на основі здійснення тісного зв'язку теорії з практикою, чіткого професійного самовизначення школярів, вибору життєвої позиції.

«В умовах переходу до постіндустріального етапу розвитку, коли суспільство стає інформаційним і високотехнічним, коли підвищення рівня добробуту продовжує роки життя, збільшується необхідність у високоосвіченій людині, здатній сприймати нові знання протягом всього свого життя» [3]. Такі характеристики можливо надати учневі під час вивчення географії так як саме навчальна географія відповідає ідеї неперервної освіти, є джерелом нової географічної інформації, здобуття життєвої компетентності та вміння орієнтуватися в просторово-часових реаліях. Тому, відповідно до функцій шкільної географії, ставляться задачі для вчителя географії: вивчення прийомів

дослідницької діяльності учнів, самостійності, аналізу й систематизації пізнавального матеріалу; формування основних понять географічного спрямування; здійснення виховання за всіма напрямками (моральне, естетичне, трудове, фізичне та ін.).

Саме виконання цих завдань дозволяє стверджувати, що шкільна географія володіє потенціалом для формування компетентності підрастаючих поколінь, де метою компетентнісного підходу є – освіченість, що закладається в змістову основу як розвиток здатності мислити, вміння вчитися на основі принципу науковості навчання як одного з основних принципів дидактики, що передбачає, перш за все, достовірність й обґрунтованість географічних знань і вмінь, виваження того в якій мірі і для чого необхідні випускнику закладу загальної середньої освіти географічна компетентність.

Які ж результати очікуються внаслідок виконання поставлених завдань. У сприятливому соціально-педагогічному середовищі школярі набувають «навичок творчості, взаємодопомоги, ділового спілкування, у них виховується толерантність, вміння чути і слухати, вони отримують можливість самовираження особистості, підвищення інтересу до навчання, в школярів формується культура дискусії, відповідальність за загальний результат діяльності, відбувається соціальне становлення особистості». І все це можливо на уроках географії, яка «є географією щоденного життя і життя всього світу» [6].

Таким чином, шкільна географічна освіта, в змісті якої переважає людський фактор, особисті й суспільні інтереси, є основною у формуванні компетентності людини майбутнього.

Список використаних джерел:

1. Бугрій О. В. Теорія і методика формування інтелектуальних умінь учнів у процесі географічної освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук : спец. 13.00.02 „Теорія і методика навчання географії” / О. В. Бугрій. – Харків, 2006. – 40 с.
2. Вішнікіна Л. П. Нові навчальні технології в географії / Л. П. Вішнікіна // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2007. – № 1. – С. 7–10.
3. Максаковский В.П. Преподавание географии в зарубежной школе. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 368с.
4. Осніцька М. О. Формування компетентності продуктивної творчої діяльності на уроках географії / М. О. Осніцька // Географія та економіка в рідній школі : науково-методичний журнал. – 2015. – № 4 (158). – С. 17–20.
5. Топузов О. М. Перевірка предметних компетентностей. Географія. 6 клас : збірник завдань для оцінювання навчальних досягнень учнів : навч.-метод. посіб. / О. М. Топузов, О. Ф. Надтока, Л. П. Вішнікіна. – К. : Оріон, 2015. – 48 с.
6. Haubrich Hartwig. Geographie hat Zukunft. Wege Geographie und Ihre Didaktik. – Hannover, 1998.